

www.waddinxveen.nl

Beheerplan spelen 2015–2018

G E M E E N T E

WADDINXVEEN

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Doel	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Resultaat	1
2	Kaders	2
2.1	Wettelijke kaders	2
2.2	Beleidskaders	3
2.3	Normen en richtlijnen	3
3	Kwantiteit en kwaliteit	4
3.1	Kwantiteit	4
3.2	Kwaliteit	5
4	ONDERHOUD	6
4.1	Strategie	6
4.2	Klein onderhoud	6
4.3	Groot onderhoud	6
4.4	Vervangingen	6
5	FINANCIEN	8
5.1	Budget	8
5.2	VAT en uitvoeringskosten	8
5.3	Afschrijvingstermijnen	8

1 Inleiding

1.1 Doel

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een kerntaak van de gemeente. Functioneel en goed onderhoud van het speelplaatsen draagt bij aan een aantrekkelijke en kindvriendelijke plaats om te wonen en te recreëren. Het is daarom van belang het beheer en onderhoud zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Onder speelplaatsen verstaan wij de volgende zaken:

- Speeltoestellen;
- Speelplaatsen;
- Speelondergronden;
- Jongeren ontmoetingsplekken.

1.2 Doelstelling

Het opstellen van het beheerplan geeft antwoord op de volgende vragen:

- Wat heeft de gemeente Waddinxveen in beheer?
- Wat is de kwaliteit hiervan?
- Wat is de beoogde kwaliteit?
- Wat is het benodigde budget om te voldoen aan de beoogde kwaliteit?
- Welke onderhoudsmaatregelen zijn noodzakelijk om te voldoen aan de beoogde kwaliteit?
- Wanneer moet het onderhoud worden uitgevoerd?

Naast een antwoord op bovenstaande vragen is de ambitie van de gemeenteraad verwerkt in de planning. De raad heeft met het vaststellen van de visie beheer openbare ruimte vastgesteld dat we de openbare ruimte beheren door middel van gedifferentieerde kwaliteitsniveaus. Bij spelen geldt dat niet alleen wordt geïnspecteerd op basis van kwaliteitsniveaus, maar ook maandelijks waarbij gekeken wordt of de toestellen heel en functioneel zijn.

1.3 Resultaat

Als we terugblikken op de beheerperiode 2011-2014 zijn de volgende resultaten behaald:

- Een groot deel van de voorgestelde maatregelen in het speelruimteplan 2006 is uitgevoerd.
- Er wordt een passend onderhoud uitgevoerd.
- De jaarlijkse kosten voor speelvoorzieningen zijn lager. Dit is vooral mogelijk door de toename van de kwaliteit van de toestellen en het hogere onderhoudsniveau, waardoor de afschrijvingstermijnen langer zijn en minder calamiteiten ontstaan.
- Via de reguliere vervanging van speeltoestellen kan het voorgestelde streefbeeld nog verder aangevuld worden.
- Via de evaluatie van het speelruimteplan kan invulling worden gegeven aan de trends op het gebied van speelvoorzieningen, namelijk aandacht voor de participatie, het concentreren van speelplekken en natuurlijk spelen.
- In samenwerking met de wijkplatforms Zuidplas en Groenswaard/Bomenwijk is een uitbreiding gerealiseerd van het skatepark.
- Bij de herinrichting van een speellocatie kregen de gebruikers maximaal de ruimte om hun wensen aan te geven.
- De realisatie van de waterspeelplaats.

Aandachtspunten voor verdere uitwerking zijn de sport- en ontmoetingsvoorzieningen voor jongeren waaraan minder invulling is gegeven bij de realisatie van het speelruimteplan.

In de periode 2015-2018 willen we de volgende resultaten behalen:

- Uitvoering geven aan het geactualiseerde speelruimte plan;
- Realisatie van de Jongeren OntmoetingsPlekken (JOP's);
- Stimuleren van natuurlijk spelen.

2 Kaders

2.1 Wettelijke kaders

Hieronder wordt puntsgewijs de relevante wet- en regelgeving benoemd die van toepassing is op het beheerplan Spelen.

De doelgroep (en hun ouders) moeten erop kunnen rekenen dat de speciaal voor spelen aangebrachte speelvoorzieningen veilig zijn. Daarmee wordt overigens niet bedoeld dat alle risico's vermeden kunnen worden. De risico's dienen echter beheersbaar en herkenbaar te zijn voor de doelgroep (spelende kinderen van 0-18 jaar). Risico's zijn nooit volledig uit te sluiten en tevens zijn ze een wezenlijk onderdeel van het spelen en horen ze bij het leerproces en de ontwikkeling.

Attractiebesluit

De wettelijke verplichting voor de veiligheid van speeltoestellen is in het bijzonder geregeld in het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' van maart 1997 en de Europese Normen (o.a. NEN-EN 1176-1 tot en met 1176-7 en 1177 juni 2009). In dit zogenoemde Attractiebesluit zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd. Indien er sprake is van een ongeval door een gebrek aan het speeltoestel of een onveilige ondergrond, dan is degene die het speeltoestel voorhanden heeft altijd als eerste aansprakelijk. Deze verantwoordelijkheid is conform en aanvullend op de risicoaansprakelijkheid die wordt omschreven in het Burgerlijk Wetboek.

Aansprakelijkheid

De eigenaar van een speeltoestel moet kunnen aantonen dat alles in het werk is gesteld om de veiligheid te waarborgen. Het Attractiebesluit zorgt hiermee voor een onderhoudskader en minimaal onderhoudsniveau. De veiligheid is geborgd, gezien het Attractiebesluit, als deze handelingen zo vaak als nodig worden uitgevoerd.

Er is enkele jurisprudentie rondom de aansprakelijkstelling voor speeltoestellen aanwezig. Daaruit blijkt steeds weer dat de eigenaar van het speeltoestel als eerste aansprakelijk is.

Indien een speeltoestel op gemeentelijke grond wordt geplaatst door bijvoorbeeld een particulier, school of speeltuinvereniging, wordt het toestel automatisch eigendom van de gemeente. De juridische term hiervoor is natrekking. De gemeente kan bij ongevallen met speeltoestellen in de openbare ruimte dus altijd (mede) aansprakelijk worden gesteld. Dit is de reden waarom toestellen geplaatst door bewoners niet zomaar kunnen worden getolereerd zonder overleg en/of inschatting van veiligheidsrisico's. Zeker als blijkt tijdens een inspectie dat het object niet veilig is, moet hiervan melding worden gemaakt en actie worden ondernomen.

Hetzelfde geldt voor hutten van kinderen. Als die gevaarlijke situaties opleveren zullen ze moeten verdwijnen. Zo niet, dan kunnen ze best even blijven zitten tijdens de vakantie. Om dit te kunnen in schatten kan een zogenaamde risicoanalyse worden gemaakt.

De toezichthouder en beheerders van de gemeente hebben middels (opfris)cursussen van Keurmerkinstituut genoeg kennis en ervaring opgedaan om dagelijks beheer en specifieke situaties als huttenbouw op passende wijze op te lossen.

2.2 Beleidskaders

Het beleid ten aanzien van spelen is vastgelegd in de volgende gemeentelijke stukken:

- Visie Beheer Openbare Ruimte (2014);
- Speelruimteplan 'Kwaliteit door buitenspel!' (2006);
- Notitie Jeugdplekken (2013);
- De financiële kaders van het nog te actualiseren Speelruimteplan zijn verwerkt in het beheerplan.

Speerpunten ten aanzien van spelen in de openbare ruimte zijn:

- de participatie van bewoners en belangengroepen;
- het concentreren van speelplekken;
- natuurlijk spelen.

Het speelruimteplan 2006 roept al op om de gehele openbare ruimte als bespeelbaar te zien en deze te verbeteren, inclusief de groenstroken en bosplantsoenen, en om de speelplekken natuurlijker in te richten. Daarmee wordt al gedeeltelijk invulling gegeven aan de huidige trend van natuurlijk spelen. Maar onder natuurlijk spelen wordt ook verstaan een of meer speelplekken waar het aandeel spelen met water en zand, op en met boomstammen, met allerlei losse materialen en dergelijke een groot deel van het aanbod vormt. Voor zulke plekken is in 2015 een subsidie beschikbaar gesteld (groen doet goed).

Een dergelijke natuurspeelplek heeft Waddinxveen in de vorm van waterspeeltuin "De Speeldijk".

2.3 Normen en richtlijnen

De technische eisen die wij stellen aan aanleg en onderhoud zijn vast gelegd in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte. Hieronder staan de belangrijkste eisen uit de LIOR:

- alle toestellen het veiligheidskeurmerk dienen te hebben en moeten voldoen aan de Europese veiligheidsnormen NEN-EN 1176 en het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen';
- toestellen zonder keurmerk apart gekeurd moeten worden;
- de keuze voor het type speeltoestel mede afhankelijk is van de leeftijdscategorie;
- toestellen met een brede leeftijdscategorie de voorkeur hebben;
- speeltoestellen met een valhoogte lager dan 60 cm geen valdempende ondergrond behoeven

3 Kwantiteit en kwaliteit

In dit hoofdstuk is de omvang van het areaal en bijbehorende kwaliteit weergegeven.

3.1 Kwantiteit

Gemeente Waddinxveen heeft op dit moment 75 openbare speelplekken in beheer. Verspreid over deze speelplekken staan 340 speeltoestellen. In onderstaande is het aantal speeltoestellen en –plekken per wijk inzichtelijk gemaakt.

Wijk	Plaatsen	Toestellen	Toestel per Speelplaats
Groenswaard III	8	38	4,8
Groenswaard II	4	21	5,3
Groenswaard I	5	31	6,2
Centrum West	1	4	4,0
Bomenwijk	2	15	7,5
Zuidplas	27	115	4,3
Vondelwijk	8	22	2,8
Oranjewijk Noord	6	32	5,3
Centrum Oost + Oostpolderwijk	11	49	4,5
Wijk Zuid	3	13	4,3
Zeeheldenbuurt ¹	0	0	n.v.t.
Totaal	75	340	4,5

Toestellen met een valhoogte van meer dan 60 centimeter dienen geplaatst te worden in een valdempende ondergrond waarbij de valhoogte op gras tot 1,5 meter mag zijn. In het LIOR is aangegeven dat in principe rubber tegels worden toegepast als valondergrond en geen zand of houtsnippers. De meeste ondergronden van na 2010 geplaatste toestellen bestaan dan ook uit rubbertegels en kunstgras. De zandondergronden en houtsnippers zullen langzaam verdwijnen.

Type ondergrond	Aantal	Percentage
Gras	85	25%
Zand	9	3%
Rubber	73	21%
Houtsnippers	87	26%
Grind	9	3%
Betontegels	62	18%
Water	1	0%
Veiligheidsgras	14	4%
Totaal	340	100%

¹ In de Zeeheldenbuurt is de particuliere wijk en speeltuinvereniging Zonnig Zuid gesitueerd.

3.2 Kwaliteit

Veel gemeenten inspecteren maximaal vier maal per jaar, gemeenten met een grotere administratieve last vaak minder. Ook zijn er gemeenten met een vergelijkbaar toestelbestand die slechts eenmaal per jaar inspecteren. Hier is onderhoud een reactie op het oplossen van gebreken (inspectief onderhoud), die soms al vrij lang bestaan.

In Waddinxveen wordt ook inspectief onderhoud uitgevoerd. Daarbij kan gesteld worden dat met de huidige controlefrequentie – 12 keer per jaar – gecombineerd met klein onderhoud veel gebreken snel worden opgelost. De functionaliteit en heelheid gaat hiermee omhoog, wat ook te zien is in de inspectieresultaten.

Het onderhoudsniveau voor speeltoestellen mag nooit lager zijn dan 'veilig'. In een beeldkwaliteitslat is dit niet lager dan basis. Een hoger onderhoudsniveau is niet nodig of gewenst, mede gezien de uitgangspunten in het speelruimteplan 2006. Op basis hiervan kan gesteld worden dat de kwaliteit van ons areaal voldoende is.

4 ONDERHOUD

In dit hoofdstuk wordt omschreven welk type onderhoud we toepassen en welke beheerstrategie we hanteren.

4.1 Strategie

Kleine gebreken aan speeltoestellen worden direct bij constatering gerepareerd. Wanneer een toestel onveilig is en niet kan worden gerepareerd, wordt het vervangen. Maandelijks worden alle speeltoestellen geïnspecteerd.

Duurzame valdempende ondergronden zoals rubber tegels en kunstgras behoeven weinig onderhoud. De niet duurzame valdempende ondergronden zoals houtsnippers worden jaarlijks ververst.

4.2 Klein onderhoud

De afgelopen jaren is gewerkt met een jaarlijkse externe inspectie, aangevuld met elf maandelijkse inspectie- en onderhoudsrondes in combinatie met klein onderhoud.

Drie van de maandelijkse rondes zijn te zien als kwartaalinspectie en de overige acht rondes zijn daarbij snelle controles op het oog. Er wordt bij alle rondes gekeken of de toestellen heel en functioneel zijn. Ook wordt de speelomgeving snel gescand op gevaarlijke situaties zoals glas, blik en dergelijke. Verder wordt bij twijfel eventueel een nadere inspectie gedaan en waar mogelijk worden geconstateerde gebreken meteen opgelost (klein onderhoud).

De drie kwartaalrondes zijn inspecties waarbij naast de visuele controle ook fysieke controle van het toestel plaatsvindt. De constructie en functie van het toestel worden getest. In het bijzonder wordt gekeken naar verborgen stabiliteitsproblemen en slijtage, maar ook naar bijvoorbeeld 'losse' verbindingen en stroef lopende delen. Tijdens deze ronde worden geconstateerde gebreken direct opgelost (klein onderhoud). Van de inspectie wordt een aantekening gemaakt in het logboek.

De inspecties in de winter vallen buiten het speelseizoen; de noodzaak daarvan is beperkter. Blijkt uit een willekeurige controle- of inspectieronde dat er groot onderhoud nodig is, dan wordt hiervoor direct de leverancier of een gespecialiseerd bedrijf ingeschakeld.

4.3 Groot onderhoud

De werkzaamheden die niet direct uitgevoerd kunnen worden (klein onderhoud), het deels vervangen van een toestel of het herstellen van de ondergrond wordt gezien als groot onderhoud. Het realiseren van speelaanleidingen niet zijnde toestellen wordt ook gezien als groot onderhoud (denk hierbij aan natuurlijk spelen boomstronken en keien).

4.4 Vervangingen

De levensduur van elke constructie of object is eindig. Elke materiaal wordt op den duur aangetast en zal bezwijken. Wanneer een constructie of object op bezwijken staat, moet het (gedeeltelijk) worden vervangen.

Veel speeltoestellen hebben volgens ervaringscijfers een theoretische levensduur van tussen de 10 en 20 jaar, zeker de toestellen die na 2000 geplaatst zijn. Daarbij is uiteraard geen rekening gehouden met vandalisme, wel met slijtage door gebruik en eventuele speelschade.

In Waddinxveen kan met de huidige inventaris en de levensduurnormen een gemiddelde levensduur van 15 jaar worden bereikt. De toestellen met bewegende onderdelen zullen wat minder lang meegaan tot ongeveer 14 jaar en meer robuuste toestellen langer tot mogelijk 20 jaar.

Het moment van de daadwerkelijke vervanging van een toestel wordt mede bepaald door de staat van het toestel. Wanneer blijkt dat een toestel na de gestelde afschrijvingstermijn nog één of meer jaren veilig kan functioneren, kan de vervanging worden uitgesteld. Indien blijkt dat een toestel voor de gestelde afschrijvingstermijn niet meer veilig is of de onderhoudskosten te hoog worden, dan moet de vervanging vervroegd worden uitgevoerd (flexibele vervanging).

Wat verder belangrijk is te realiseren dat het vervangen van toestellen min op meer gebundeld per speelplek moet plaatsvinden om te voorkomen dat er een paar jaar achter elkaar op een plek toestellen moeten worden vervangen. Daarnaast kan er door bundeling per plek voor een efficiëntere voorbereiding, inspraak en plaatsing gezorgd worden.

In Waddinxveen staan 50 speeltoestellen waarbij de theoretische levensduur gepasseerd is. Deze toestellen worden op termijn verwijderd. Van deze toestellen staan er 21 op locaties die in het speelruimteplan als secundair zijn aanwezen, op deze locaties worden geen toestellen teruggeplaatst. Er is sprake van een redelijk evenwichtige spreiding in de vervanging qua aantal toestellen.

5 FINANCIEN

5.1 Budget

De budgetten voor klein en groot onderhoud evenals de investeringsbudgetten zijn gebaseerd de vastgestelde Visie Beheer Openbare Ruimte. In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de komende vier jaar weergegeven.

	2015	2016	2017	2018
Klein onderhoud	€ 70.546	€ 70.959	€ 70.994	€ 70.994
Groot onderhoud	€ 51.000	€ 51.000	€ 51.000	€ 51.000
Investerings	€ 138.000	€ 138.000	€ 138.000	€ 138.000

De kapitaallasten, overheadkosten en personeelslasten zijn hierin buiten beschouwing gelaten.

5.2 VAT en uitvoeringskosten

De plankosten en kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht (VAT kosten) zijn afhankelijk van de complexiteit en omvang van een project. Begroten is daarom beter dan het hanteren van een norm. Begroten is echter pas mogelijk als de scope van een project globaal duidelijk is. De projecten zijn begroot en de VAT kosten zijn inzichtelijk. VAT kosten worden berekend bij groot onderhoud en investeringen. In onze klein onderhoudsbudgetten zijn geen VAT kosten noodzakelijk.

5.3 Afschrijvingstermijnen

Het vervangen van speeltoestellen wordt beschouwd als een investering. Investerings worden over een bepaalde looptijd lineair afgeschreven. Deze afschrijving plus de betaalde rente vormt de jaarlijkse kapitaallast. Deze kapitaallasten vinden we terug in de meerjarenbegroting.

De looptijd waarbinnen een investering wordt afgeschreven wordt bepaald door de verwachte minimale technische levensduur. In onderstaand overzicht zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen weergegeven. Deze zijn ook terug te vinden in de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2014.

Materiële vaste Activa	Betreft	Termijnen
Spelen	Aanleg en vervanging speelterrein	15 jaar